Sl 83 Sigtuna, Kv. Professorn 1

Litteratur: A. Wikström et al., Hos Herr Niklas och annat skrivkunnigt folk. Arkeologisk undersökning i kvarteret Professorn 1 i Sigtuna 1999–2000, Up Sigtuna RAÄ 195:1, Morr 63 (2021), s. 242.
Äldre avbildning:
Signum i Samnordisk runtextdatabas/Runor: [Saknas f.n. i databasen]

Ett revben av nöt med runor påträffades år 2000 vid en arkeologisk undersökning i kv. Professorn 1 i Passage 3 (Ruta H17. Kontextnummer 1745. Fyndnummer 48303). Fyndet dateras till ca 1055–1075 (fas 9b, Wikström et al. 2021, s. 242).[1] Det tillhör nu Sigtuna museum (inv. nr 104100).

Revbenet har en längre runinskrift inskuren på den konvexa sidan (sida A) och sju runor inskurna på den konkava (sida B). Benets längd 155 mm, bredd 29 mm, tjocklek 8 mm. Runhöjd 27 mm (1 **ʀ**).

Fig. 1. Sida A av runbenet Sl 83 från kv. Professorn 1. Foto Bengt A. Lundberg 2000 (Arkivsök).

Fig. 1. Sida B av runbenet Sl 83 från kv. Professorn 1. Foto Bengt A. Lundberg 2000 (Arkivsök).

Sida A:

raþu runar fiilfar-ltfiort-…
5 10 15 20 25
Rāð þū rūnaʀ …
»Tyd du runorna …»

[1] Tidigare daterades fyndet till perioden 1065–1085 enligt den preliminära fasindelningen för kv. Professorn 1 och 2.

Sida B:

ttttlik
30

Till läsningen: Runorna är nåltunt inskurna men tydliga. Båda sidorna av benet har små vågräta sprickor. Före 1 **r** har det inte funnits någon ristning. 1 **r** har öppen form. Toppen av huvudstaven något skadad. Ensidig bistav i 2 **ɑ**, likaså i 8 **ɑ** och 15 **ɑ**. 3 **þ** har liten påse. 7 **r** har sluten form. Dubbelsidig kort bistav i 7 **n**. Runorna 9, 16 och 23 **r** har öppen form. Raka bistavar i 10 **f**. En punktartad taggig liten fördjupning, »punkt», i anslutning till en spricka omedelbart till vänster om huvudstavens mitt av runa 12 bedöms vara en skada och inte någon avsiktlig stingning. Runan läses som **i** inte som **e**. Nedre bistaven i 14 **f** skär något förbi huvudstaven. I 16 **r** är övre bågen i bistaven mycket kort, likaså i 23 **r**. En liten vågrät spricka går genom huvudstavens mitt av runa 17. I anslutning till den syns en liten linje snett nedåt vänster som kan vara rester av en ensidig **ɑ**-bistav eller av en stingning. 19 och 24 **t** har dubbelsidig bistav. Övre delarna av runorna 20–24 **fiort** är skadade av vittring. 22 **o** har ensidiga bistavar snett nedåt vänster. Den övre skär något litet förbi huvudstaven. 5 mm till höger om 24 **t** finns en rest av runa 25 i form av ett 1,5 mm långt streck snett uppåt höger. Resten av strecket är borta i benets brottkant. Strecket kan vara spetsen av en bistav i en **ɑ**- eller – mindre troligt – **o**-runa. Runorna **ttttlik** på sida B är grunda men tydligt skurna, några ytterligare tecken har inte varit inskurna på denna sida. De fyra **t**-runorna har endast bistav till vänster.

Inskriften inleds med en uppmaning att tyda runorna. Hur innehållet i den resterande delen av inskriften ska uppfattas är mera osäkert, men den ser av stavelsestrukturen ut att vara språkligt meningsgivande. Samtidigt kan inskriften på baksidan av benet med de fyra upprepade **t**-runorna tala för att det här rör sig om någon form av lönnskrift (för exempel se K. J. Nordby, Lønnruner. Kryptografi i runeinnskrifter fra vikingtid og middelalder (2018), s. 72 f., 158 ff.). Någon övertygande tolkning av inskriften på Sl 83 kan för tillfället inte ges.[2]

SWEDISH NATIONAL HERITAGE BOARD
RIKSANTIKVARIEÄMBETET

Detta dokument ingår i en digital utgåva av runristade lösföremål från Sigtuna. Dessa publicer.as fritt tillgängliga på Internet.

Texten är ännu preliminär och kan komma att revideras. Hittar du felaktigheter eller känner till källor som inte har utnyttjats är du välkommen att meddela dessa på nedanstående e-postadress.

Författare: Helmer Gustavson/(Magnus Källström)
Kontakt: magnus.kallstrom@raa.se

Riksantikvarieämbetet
Box 1114, 621 22 Visby
Tel. 08-5191 8000
www.raa.se

[2] Ett försök gjordes av Magnus Källström vid Runråd 103 den 28 maj 2020 (Några runben att bita i. Till tolkningen av Sl 53, Sl 70, Sl 74 och Sl 83 från kvarteret Professorn i Sigtuna).